

Sygn. akt III AUa 849/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 r. w Szczecinie

sprawy J. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

w związku ze skargą o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem w sprawie VII U 2469/11

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 czerwca 2013 r. sygn. akt VII U 287/13

oddala apelację.

SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 849/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczona J. Ś. złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 20 czerwca 2012 r. sygn. akt VIIU 2469/11, w sprawie własnej przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. o wstrzymanie emerytury, w której oddalono jej odwołanie od decyzji zawieszającej emeryturę od 1 października 2011 r. Skarżąca powołała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. stwierdzający niekonstytucyjność art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. zmieniającej ustawę o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (dalej jako: ustawa emerytalna), które to przepisy miały wpływ na

wydanie prawomocnego orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Szczecinie. Ubezpieczona wniosła o zmianę wydanego orzeczenia poprzez uwzględnienie odwołania.

Organ rentowy wniosł o oddalenie skargi.

Wyrokiem z 21 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił skargę.

Rozstrzygnięcie sądu zostało oparte na ustaleniach: ubezpieczona ur. (...) decyzją z 11.07.2007 r. otrzymała prawo do emerytury i jednocześnie zawieszono wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Decyzją z 12.03.2009 r. organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonej wysokość emerytury i podjął wypłatę od 1.03.2009 r. Ubezpieczona nieprzerwanie kontynuowała zatrudnienie w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. – (...) w S.. Decyzją z 3.10.2011 r. organ rentowy z urzędu wstrzymał ubezpieczonej wypłatę emerytury począwszy od 1.10.2011 r. z uwagi na kontynuację zatrudnienia, zgodnie z treścią przepisu art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz. U. nr 257, poz. 1726). Tę decyzję zaskarżyła ubezpieczona i wyrokiem z 20.06.2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie. Ubezpieczona 26.06.2012 r. złożyła świadectwo pracy z informacją, że z dniem 25.06.2012 r. rozwiązała stosunek pracy. Decyzją z 6.07.2013 r. ponownie ustalono wysokość świadczenia i wznowiono wypłatę emerytury od 1.06.2012 r.

Sąd I instancji rozważył, że skarga opierała się na ustawowej podstawie wznowienia, tj. orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, zgodnie z artykułem 401¹ K.p.c. i została złożona w terminie. Odnosząc się do istoty sprawy sąd I instancji wskazał, że od 1.07.2000 r. tj. od dnia wejścia w życie art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej nie rozwiązanie stosunku pracy powodowało, że prawo do świadczenia mogło zostać ustalone, ale nie mogło zostać zrealizowane (było zawieszono). Przepis ten został uchylony mocą art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21.11.2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. nr 228, poz. 1507) i od 8 stycznia 2009 r. treścią ryzyka emerytalnego było osiągnięcie odpowiedniego wieku. Wypłata zawieszony emerytury odbywała się przy tym na wniosek osoby zainteresowanej i co do zasady przysługiwała do 31 grudnia 2010 r. Od 1.01.2011 r. wszedł w życie – na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd I instancji wskazał, że mocą art. 28 ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2010 r. emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1.01.2011 r. mogli świadczenie pobierać jeszcze przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie przedmiotowego przepisu. Sąd okręgowy stwierdził, że 22 listopada 2012 r. art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emerytalnej dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, został uznany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (sygn. akt K 2/12) za niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Sąd I instancji zaakcentował, że Trybunał Konstytucyjny uznał, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1 października 2011 r., musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, Trybunał doszedł do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. W ocenie sądu I instancji przywołane orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie miało jednak zastosowania do sytuacji ubezpieczonej, ponieważ odnosi się tylko do osób, które skutecznie nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Ubezpieczona prawo do emerytury nabyła od 4.07.2007 r. i lecz nie realizowała go z uwagi na nierozwiązanie stosunku pracy

ponieważ w dacie nabycia prawa do emerytury obowiązujące przepisy wymagały zawieszenia wypłaty świadczenia wobec tych emerytów, którzy nie rozwiązali oni stosunku pracy.

Apelację od wyroku złożyła ubezpieczona zarzucając: naruszenie przepisów postępowania art. 401¹ K.p.c. polegające na niewznowieniu postępowania w sytuacji, gdy wszystkie przesłanki wymienione w tym przepisie zostały spełnione, co miało istotny wpływ na wydane orzeczenie, naruszenie przepisów prawa materialnego art.190 ust. 1 i 4 Konstytucji RP przez dokonanie niedopuszczalnej wykładni zawężającej sentencji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. (sygn. akt K 2/12) w zakresie, w jakim interpretacja ta dotyczyła ustalenia daty początkowej utraty mocy przez przepis art. 6 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. W ocenie skarżącej analiza sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego wskazuje, że niezgodność przedmiotowych przepisów ma zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Trybunał nie wskazał zatem początkowego okresu dla osób, które takie prawo nabyły wskazując jedynie datę końcową. Zdaniem ubezpieczonej mocy wiążącej sądy powszechne nie ma samo uzasadnienie wyroku TK, które nie jest objęte zakresem orzeczenia w rozumieniu art. 190 ust. 1 Konstytucji, a jedynie sentencja orzeczenia. Sąd I instancji dokonał zabronionej wykładni orzeczenia TK w oparciu o jego uzasadnienie w ten sposób, że ustalił datę początkową utraty mocy obowiązującej przepisu, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie w sprawie i samodzielnie uznał, że przypadek ubezpieczonej nie jest objęty zakresem powołanego orzeczenia TK tylko dlatego, że sąd w drodze wykładni zawężającej ograniczył moc obowiązującą niekonstytucyjnych przepisów do okresu po 8 stycznia 2009 r. Ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia, uwzględnienie odwołania, wznowienie postępowania zgodnie z treścią skargi dotyczącej sprawy o sygn. akt VII U 2469/11.

Sąd apelacyjny rozważył apelację i uznał, że jest nieuzasadniona.

Sąd apelacyjny – przy stwierdzeniu bezsporności faktów – podzielił ocenę prawną sądu I instancji i jednocześnie wskazuje, że w zakresie zgłoszonego roszczenia, wobec wielości analogicznych spraw orzecznictwo sądów wszystkich instancji jest jednolite.

Nie budzi żadnych wątpliwości orzeczniczych, że Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 (Dz. U. 2012.1285) zawężił krąg beneficjentów tego rozstrzygnięcia. Z uzasadnienia wyroku bowiem wprost wynika, że Trybunał nie badał konstytucyjności obowiązku uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunku realizacji nabytego prawa do emerytury, lecz zastosowanie nowej treści ryzyka emerytalnego na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. do osób, które w momencie jej wejścia w życie miały już ustalone i zrealizowane prawo do emerytury. Trybunał podkreślił, że przy podejmowaniu decyzji o przejściu na emeryturę istotne jest, aby ubezpieczony znał warunki, jakie będzie musiał spełnić, aby zrealizować to prawo i mógł się do nich przygotować. Trybunał wskazał, że w przypadku zasady zaufania obywateli do organów państwa i stanowionego przez nie prawa, podstawą jest pewność prawa, lecz nie tyle w rozumieniu stabilności przepisów, co w aspekcie pewności tego, że na podstawie obowiązującego prawa obywatel może kształtować swoje stosunki życiowe. W związku z tym o naruszeniu tej konstytucyjnej zasady, w kontekście poruszonej problematyki można było mówić jedynie w odniesieniu do obywateli, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010r., bowiem tylko ta grupa w momencie składania wniosku o przyznanie świadczenia miała ustawową gwarancję przyznania prawa przy nieprzerwanym zatrudnieniu. W myśl obowiązujących wówczas przepisów nie istniała ani regulacja art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, ani też przepis art. 103a tej ustawy. W związku z tym, niezgodny z zasadą zaufania obywateli do organów państwa i stanowionego przez nie prawa, wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP, był przepis art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., który zakładał nadanie przepisowi art. 103a mocy wstecznej rozciągającej się na okres przed wejściem w życie ustawy zmieniającej (1 stycznia 2011 r.), ale jedynie w czasie po uchyleniu przepisu art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej (od 8 stycznia 2009 r.). W sprawie ubezpieczona przeszła na emeryturę w 2007 r. ze świadomością, że warunkiem pobierania emerytury jest rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. W jej przypadku nie doszło zatem do pogorszenia sytuacji prawnej, bowiem w momencie zawieszenia prawa do emerytury od 1 października 2011 r. wyglądała ona tak samo jak w roku 2007 kiedy nabyła prawo.

Odnosząc się natomiast do konkretnych zarzutów apelacji, należy stwierdzić, że wywód jakoby sąd I instancji bezprawnie dokonał zawężenia treści sentencji powoływanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest całkowicie błędny. O rozstrzygnięciu sprawy bowiem nie przesądza tylko sentencja orzeczenia, ale też treść uzasadnienia, która jest wyrazem toku rozumowania, prowadzącego do konkretnych wniosków znajdujących wyraz w sentencji. Niedopuszczalna jest więc taka interpretacja sentencji wyroku Trybunału, która pozostaje w sprzeczności z motywami rozstrzygnięcia, a taki to zabieg interpretacyjny proponuje skarżąca.

W konsekwencji, skoro ubezpieczona nie należy do kręgu podmiotów, dla których wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego regulacja art. 28 ustawy zmieniającej w zw. z art. 103a ustawy emerytalnej została uznana za niezgodną z Konstytucją RP, nie było podstaw do uznania zasadności jej roszczenia o podjęcie wypłaty emerytury. Sąd apelacyjny na podstawie art. 385 K.p.c. oddalił apelację.

SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko